

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2010. december 16.*

A C-266/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a College van Beroep voor het bedrijfsleven (Hollandia) a Bírósághoz 2009. június 10-én érkezett, 2009. május 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Stichting Natuur en Milieu**,

a **Vereniging Milieudefensie**,

a **Vereniging Goede Waar & Co.**

és

a **College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden**, korábban College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen

* Az eljárás nyelve: holland.

között

a **Bayer CropScience BV**,

a **Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök (előadó), K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Stichting Natuur en Milieu képviselőjében J. Rutteman, segítője: B. N. Klootra advocaat,

- a Vereniging Milieudefensie képviselőjében B. N. Klootra advocaat,

- a Vereniging Goede Waar & Co. képviselőjében B. N. Klootra advocaat,

- a College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (korábban College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen) képviselőjében I. L. Rol, segítője: R. van den Tweel advocaat,

- a Bayer CropScience BV képviselőjében D. Waelbroeck, E. Antypas és E. Broeren advocaten,

- a holland kormány képviselőjében C. Wissels és Y. de Vries, meghatalmazotti minőségben,

- a görög kormány képviselőjében S. Papaioannou és I. Chalkias, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében P. Oliver és B. Burggraaf, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. szeptember 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i 91/414/EGK tanácsi irányelv (HL L 230., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 11. kötet, 332. o.), valamint a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.) értelmezésére vonatkozik.

- 2 Ezt a kérelmet a Stichting Natuur en Milieu, a Vereniging Milieudéfensie és a Vereniging Goede Waar & Co. által az azon határozat ellen előterjesztett megsemmisítés iránti

keresettel összefüggésben terjesztették elő, amelyben a College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (korábban College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen, a továbbiakban: CTB) velük szemben megtagadta a hozzáférést a propamokarb nevű hatóanyagnak a saláta felületén vagy a salátában található szermaradványaira, valamint hatékonyságára vonatkozó bizonyos tanulmányokhoz és szántóföldi kísérletekre vonatkozó jegyzőkönyvekhez (a továbbiakban: megtámadott határozat).

Jogi háttér

Az uniós jog

A 90/313/EGK irányelv

- 3 A környezeti információkhoz való hozzáférés szabadságáról szóló, 1990. június 7-i 90/313/EGK tanácsi irányelv (HL L 158., 56. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 402. o.) 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az e cikkben meghatározott esetek kivételével a tagállamok vállalják, hogy a hatóságoktól megkívánják a környezetre vonatkozó információhoz való hozzáférés biztosítását minden természetes vagy jogi személy számára, azok kérésére, anélkül hogy a kérelmezőnek bizonyítania kellene, milyen érdeke fűződik az információ megszerzéséhez.

A tagállamok meghatározzák azokat a gyakorlati eljárásokat, amelyek segítségével ezen információk hatékonyan [helyesen: ténylegesen] hozzáférhetővé válnak.

(2) A tagállamok lehetővé tehetik az ilyen információkérés elutasítását, amennyiben az kihatással van:

[...]

- a kereskedelmi és ipari titokra, beleértve a szellemi tulajdont is,

- a személyes adatok, illetve nyilvántartások titkosságára,

- harmadik fél által szolgáltatott anyagra, amennyiben a harmadik felet erre nem kötelezte jogszabály,

[...]

A hatóságok rendelkezésére álló információt részlegesen hozzáférhetővé lehet tenni, amennyiben lehetséges a fenti kérdésekkel érintett információ különválasztása.

[...]”

A 90/642/EGK irányelv

- 4 Az 1997. június 25-i 97/41/EK tanácsi irányelvvel (HL L 184., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 21. kötet, 207. o.) módosított, az egyes növényi eredetű termékekben – többek között a gyümölcsökben és zöldségekben –, illetve azok felületén található peszticid szermaradványok megengedett legmagasabb mértékének meghatározásáról szóló, 1990. november 27-i 90/642/EGK tanácsi irányelv (HL L 350., 71. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 11. kötet, 68. o.) 5b. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben nincsenek megállapítva a 3. cikk (1) bekezdése vagy az 5a. cikk rendelkezései szerinti maximális szermaradványértékek, a tagállamok intézkedéseket hoznak állandó vagy ideiglenes maximális szermaradványértékek meghatározására a származási tagállamból a területükre behozott, az 1. cikk (1) bekezdésében meghatározott termékek vonatkozásában, figyelembe véve a származási tagállam helyes mezőgazdasági gyakorlatát, és a fogyasztó egészségének védelmét szolgáló feltételek sérelme nélkül.”

A 91/414 irányelv

- 5 A 91/414 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az adott időpontban érvényes tudományos és technikai ismeretek alapján egy hatóanyagot akkor vesznek fel az I. mellékletbe egy kezdeti, 10 évet meg nem haladó időszakra, ha feltételezhető, hogy a hatóanyagot tartalmazó növényvédő szer megfelel majd a következő feltételeknek:

- a) maradványai, amelyek a helyes növényvédelmi gyakorlatnak megfelelő alkalmazásakor visszamaradnak, nincsenek ártalmas hatással az emberek vagy az állatok

egészségére, vagy a talajvízre, vagy elfogadhatatlan hatással a környezetre, és ezek a maradványok, amennyiben toxikológiai vagy környezeti szempontból jelentőségük van, általánosan használt módszerekkel mérhetők;

b) használata, amennyiben az a helyes növényvédelmi gyakorlatnak megfelelően történik, nincs ártalmas hatással az emberek vagy állatok egészségére, sem elfogadhatatlan hatással a környezetre a 4. cikk (1) bekezdése iv. és v. pontjának megfelelően.”

6 A 91/414 irányelv 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok és a Bizottság a [90/313] irányelv előírásainak sérelme nélkül biztosítják a kérelmezők által benyújtott ipari és kereskedelmi titkokat tartalmazó adatok bizalmas kezelését, ha azt a kérelmező, aki a hatóanyagnak az I. mellékletbe való felvételét vagy a növényvédő szer engedélyezését kéri, úgy kívánja, és a tagállamok vagy a Bizottság annak jogosultságát [helyesen: igazolását] elfogadja.

A titkosság nem vonatkozik a következőkre:

[...]

– olyan kísérletek eredményeinek összefoglalása, amelyek az anyag vagy a szer hatékonyságának és emberekre, állatokra, növényekre és környezetre ártalmatlan voltának megállapítására szolgáltak,

[...]”

A 2003/4 irányelv

- 7 A 2003/4 irányelv (5) preambulumbekzdése értelmében:

„1998. június 25-én az Európai Közösség aláírta a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló ENSZ/EGB-egyezményt (Århusi Egyezmény). A közösségi jog rendelkezéseinek – az egyezmény Európai Közösség által történt aláírása folytán – összhangban kell lenniük az egyezmennyel.”

- 8 A 2003/4 irányelv 2. cikke a következőket írja elő:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

1. »Környezeti információ«: minden olyan írásbeli, vizuális, szóbeli, elektronikus vagy bármilyen más materiális formában lévő információ, amely az alábbiak valamelyikére vonatkozik:
 - a) a környezeti elemek állapota, mint például a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a föld, a tájkép és a természetes környezet, beleértve a vizes élőhelyeket, a part menti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást;

- b) olyan tényezők, mint például a különböző anyagok, az energia, a zaj, a sugárzás vagy a hulladék [...], a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezet a) pontban említett elemeire;
- c) olyan intézkedések (beleértve a közigazgatási intézkedéseket is), mint például a politikák, jogszabályok, tervek, programok, a környezetre vonatkozó megállapodások, az a) és b) pontban említett elemekre és tényezőkre hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységek, valamint az azoknak az elemeknek a védelmére hozott intézkedések és tevékenységek;

[...]

- f) az emberi egészség és biztonság állapota, ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, amennyiben ez lényeges, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket, amennyiben azokra az a) pontban említett környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet;

[...]”

- 9 A 2003/4 irányelvnek a „Kivételek” című 4. cikke a (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(2) A tagállamok előírhatják a környezeti információ kérésének visszautasítását, ha az információ közzététele [helyesen: hozzáférhetővé tétele] hátrányosan befolyásolná a következőket:

[...]

- d) üzleti titok vagy üzemi titok, amennyiben e jelleget nemzeti vagy közösségi jogszabály írja elő a jogos gazdasági érdekek védelme céljából, beleértve a statisztikai titok és az adótitok megőrzéséhez fűződő közérdeket;

[...]

Az (1) és (2) bekezdésben említett megtagadás alapját szűken kell értelmezni, minden egyes esetben figyelembe véve a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] által szolgált közérdeket. Az egyes esetekben a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] által szolgált közérdeket mérlegelni kell a megtagadás által szolgált érdekekkel szemben. A tagállamok nem rendelhetik el a kérés megtagadását a (2) bekezdés a), d), f), g) és h) pontja alapján, ha az a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információt érint.

[...]”

- 10 A 2003/4 irányelv 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 90/313/EGK irányelv 2005. február 14-től kezdődő hatállyal hatályát veszti.

A hatályon kívül helyezett irányelvre történő hivatkozások erre az irányelvre való hivatkozásokként értelmezendők, és azokat a mellékletben található megfelelési táblázat szerint kell olvasni.”

A 2005/370/EK határozat

- 11 Az Európai Unió Tanácsa a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében való megkötéséről szóló, 2005. február 17-i 2005/370/EK határozattal (HL L 124., 1. o.) jóváhagyta ezen egyezményt.

A nemzeti szabályozás

- 12 A peszticidekről szóló, 1962. évi törvény (Bestrijdingsmiddelenwet 1962, a továbbiakban: Bmw 1962) 22. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az Algemene Wet bestuursrecht (az általános közigazgatási jogról szóló holland törvény) 2:5. cikke szerinti bizalmas kezelés kötelezettsége nem érvényesül az olyan peszticidek összetevői esetében, amelyek ártalmasak az emberekre vagy a védendő állatokra és növényekre.

(2) Amennyiben az ezen törvény rendelkezései szerint vagy ennek alapján az illetékes miniszternek, illetve a College-nek, vagy más személynek vagy szervnek benyújtott dokumentumok olyan adatokat tartalmaznak, vagy ezen dokumentumokból olyan adatokra lehet következtetni, amelyeket az üzemi titok védelmében bizalmasan kell kezelni, az illetékes miniszter, illetve a College a dokumentumokat benyújtó megfelelő írásbeli kérelmére határoz az adatok titkosságáról. Az ilyen kérelmet indokolni kell.

(3) Az illetékes miniszter előírásokat hoz annak meghatározására, hogy mely adatok vonatkozásában nem érvényesül a bizalmas kezelés kötelezettsége”.

- 13 Az 1999. október 19-i miniszteri rendelettel az egészségügyi, népjóléti és sportminiszter, a mezőgazdasági, tájvédelmi és halászati államtitkár egyetértésével módosította a peszticid szermaradványokról szóló rendeletet. E módosítás többek között a propamokarb peszticid tekintetében a salátában, illetve annak felületén engedélyezett maximális szermaradványértéket (a továbbiakban: MRL) 15 mg/kg mennyiségben határozta meg.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 14 A salátában, illetve annak felületén található propamokarb MRL-jét a Previcur N termék engedélye jogosultjának kérelmére módosították. Az engedély e jogosultjának jogutódja a Bayer CropScience BV (a továbbiakban: Bayer).
- 15 Az alapügy felperesei a 2005. január 31-i levelükben különösen azt kérték a CTB-től, hogy közölje velük azon információk összességét, amelyek az MRL meghatározására vonatkozó, fent említett döntés alapját képezték.

- 16 A CTB 2005. március 8-i határozatával a peszticidekről szóló, 1962. évi törvény 22. cikke alapján elutasította az alapügy felpereseinek kérését. Az alapügy felperesei 2005. április 14-i levelükben panaszt nyújtottak be e határozat ellen.
- 17 A CTB 2005. május 31-én értesítette a Bayert az alapügy felpereseinek információkéréséről. A Bayer számára felkínálta annak lehetőségét, hogy az érintett dokumentumokban szereplő bizonyos adatok bizalmas kezelését kérelmezze.
- 18 A Bayer a 2005. július 13-i levelében többek közt azokat a dokumentumokat jelölte meg, amelyek álláspontja szerint ipari titkokat tartalmaznak. Ezek elsősorban szermaradványokra irányuló tanulmányok és kísérletek jegyzőkönyvei. Ezen dokumentumok tekintetében bizalmas kezelést kért.
- 19 A CTB 2007. június 22-én ipari titkok védelme érdekében megtagadta a szermaradványokra irányuló tanulmányok és a szántóföldi kísérletekre vonatkozó jegyzőkönyvek hozzáférhetővé tételét. Rendelkezésre bocsátotta azoknak a dokumentumoknak a listáját, amelyeknek a másolata megküldhető. Ezt a listát a 2007. július 17-i kijavító határozat kiegészítette.
- 20 Az alapügy felperesei által a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott kereset e 2007. június 22-i határozat, valamint a 2007. július 17-i kijavító határozat ellen irányul. E két jogi aktus együttesen képezi a megtámadott határozatot.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróságban lényegében az a kérdés merült fel, hogy a nemzeti törvény, amelynek alapján bizonyos információkhoz megtagadták a hozzáférést, és annak a jelen ügybeli alkalmazása összeegyeztethető-e a 2003/4 irányelvből eredő kötelezettségekkel.

- 22 Az előterjesztő bíróság kérdései pontosabban a 2003/4 irányelvnek a jelen ügy tényállására időbeli szempontból való alkalmazhatóságán kívül magának a környezeti információknak az ezen irányelvben szabályozott fogalmát érinti. Először is ugyanis azt kérdezi, hogy a valamely növényvédő szer MRL-jének meghatározása alapjául szolgáló adatok ilyen környezeti információknak minősülnek-e, és következésképpen az említett irányelv tárgyi hatálya alá tartoznak-e.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság, miután megállapítja, hogy a 91/414 irányelv 14. cikke feltétel nélkül védi az ipari és kereskedelmi titkokat tartalmazó információk bizalmas voltát, az említett cikk hatályára vonatkozó kérdéseket vet fel, mivel a cikk előírja, hogy az a „2003/4 irányelv előírásainak sérelme nélkül” érvényesül. Ezen utóbbi irányelv a 4. cikkében az információ megadását részesíti előnyben az ipari titkokhoz kapcsolódó bizalmassághoz képest, vagy legalábbis megköveteli a nemzeti hatóságoktól az érintett érdekek egymáshoz képest történő mérlegelését.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróságban végezetül az a kérdés merült fel, hogy az érdekek ezen egymáshoz képest történő mérlegelése elvégezhető-e a jogalkotó által elfogadott rendelkezések vagy az illetékes közigazgatási hatóság szintjén általános módon, egyszer és mindenkorra, vagy azt esetről esetre kell elvégezni.
- 25 E körülmények között a College van beroep voor het bedrijfsleven úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell e értelmezni a 2003/4[...] irányelv 2. cikke szerinti »környezeti információ« fogalmát, hogy abba beletartoznak azok az információk is, amelyeket a növényvédő szer engedélyezése (vagy engedélyének meghosszabbítása) iránti nemzeti eljárás keretében valamely, az élelmiszerekben vagy italokban található

pestticid, annak összetevője vagy bomlástermékek határértékének megállapítására tekintettel nyújtottak be?

- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: az első kérdésben említett információkra történő alkalmazást érintően milyen kapcsolat áll fenn a 91/414[...] irányelv 14. cikke és a 2003/4[...] irányelv között, és különösen e kapcsolat azt eredményezi-e, hogy csak akkor lehet-e a 91/414[...] irányelv 14. cikkét alkalmazni, ha azzal nem sérülnek a 2003/4[...] irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti kötelezettségek?

- 3) Amennyiben az első és a második kérdésre adott válaszból az következik, hogy az alperesnek a jelen esetben alkalmaznia kell a 2003/4[...] irányelv 4. cikkét, akkor annak a 4. cikkéből következik-e, hogy a hozzáférhetővé tétel által szolgáltatott közérdek és a megtagadás által szolgáltatott egyéni érdek ezen rendelkezésben előírt mérlegelésének a jogalkalmazás szintjén kell megvalósulnia, vagy ez megtörténhet a nemzeti jogalkotás szintjén is?”

A szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelemről

- ²⁶ A Bayer és a Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie egy 2010. október 7-i levélben a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérték, lényegében azzal érvelve, hogy kontradiktórius vita tárgyát kell, hogy képezze az a kérdés, hogy az alapügy tárgyát képező információk a 2003/4 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének értelmében kibocsátással kapcsolatosak-e. Az érdekeltek álláspontja szerint ugyanis a kibocsátások e fogalmát a főtanácsnok az indítványában elemezte, noha egyrészt a kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben nem tett fel kérdést, és másrészt bizonyos felek e fogalom

vonatkozásában nem terjesztettek elő érvelést, és azok a felek, akik az észrevételeikben kitértek e fogalomra, teljesen ellenkező értelmezést adtak az említett indítványhoz képest.

- 27 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére is elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, ha úgy véli, hogy a tényállás nincs kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amely nem került megvitatásra a felek között (lásd különösen a C-42/07. sz., Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ügyben 2009. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7633. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 28 Azonban sem az Európai Unió Bíróságának alapokmánya, sem pedig eljárási szabályzata nem teszi lehetővé, hogy a felek a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (lásd a fent hivatkozott Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ügyben hozott ítélet 32. pontját).
- 29 A jelen ügyben – a főtanácsnok meghallgatását követően – az a Bíróság álláspontja, hogy minden olyan információval rendelkezik, amely szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdések megválaszolásához, és hogy az ügyet nem kell olyan érv alapján eldönteni, amely nem került megvitatásra a Bíróság előtt.
- 30 Következésképpen a szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelmet el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről*Előzetes észrevételek*

- 31 Meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az alapügy alapját képező tényállást a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában hatályos jog alapján kell értékelni. A Bíróságtól lényegében a 2003/4 irányelv értelmezését kéri, amely ebben az időpontban hatályban volt. A holland kormány és a Bizottság ezzel szemben úgy vélik, hogy az említett értelmezésnek a 90/313 irányelv rendelkezéseire kell vonatkoznia, amely irányelv – tekintettel arra, hogy azt a 2003/4 irányelv csak 2005. február 14-én helyezte hatályon kívül – hatályban volt abban az időpontban, amikor az információkat, amelyekhez hozzáférést kérelmeztek, az illetékes hatóságnak benyújtották, és abban az időpontban is, amikor az illetékes hatósághoz először nyújtottak be kérelmet az információkhoz való hozzáférés iránt.
- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy főszabály szerint valamely új jogszabály azon jogi aktusnak a hatálybalépésétől alkalmazandó, amely e jogszabályt tartalmazza. Bár az nem vonatkozik a korábbi törvény hatálya alatt keletkezett vagy véglegesen megszerzett jogi helyzetekre, azt alkalmazni kell az ilyen helyzetek jövőbeli hatásaira, valamint az új jogi helyzetekre (lásd ebben az értelemben a C-428/08. sz. Monsanto Technology ügyben 2010. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-6765. o.] 66. pontját). Ez csak akkor nem igaz – a jogi aktusok visszaható hatályának a tilalmára vonatkozó elv sérelme nélkül – ha az új szabályhoz olyan különleges rendelkezések kapcsolódnak, amelyek a szabály időbeli alkalmazásának feltételeit külön meghatározzák.
- 33 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a 2003/4 irányelv, amely hatályon kívül helyezi a 90/313 irányelvet, e tekintetben nem tartalmaz semmilyen különleges rendelkezést.

- 34 Ezenfelül a környezeti információkhoz való hozzáférés joga csak abban az időpontban konkretizálódhat, amikor az illetékes hatóságnak az elé terjesztett kérelmet el kell bírálnia. Amint ugyanis a főtanácsnok az indítványának 28. pontjában megállapította, csak ebben az időpontban lesz köteles e hatóság arra, hogy az ügy valamennyi ténybeli és jogi körülményére tekintettel értékelje azt, hogy a kérelmezett információkat meg kell-e adni, vagy sem.
- 35 A jelen ügyben – mivel a megtámadott határozatot a 2003/4 irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártát követően hozták meg – az alapügy tényállását mindenképpen a környezeti információkhoz való hozzáférésnek az ezen irányelvben meghatározott jogára tekintettel kell értékelni, tekintettel arra, hogy semmilyen ezzel ellenkező értelmű rendelkezést nem tartalmaz az említett irányelv, amely a 3. cikkében egyébként semmilyen különbségtételt nem alkalmaz aszerint, hogy milyen természetű információk azok, amelyeknek a hozzáférhetővé tételét szabályozza, és nem különbözteti meg az illetékes hatóságoknak már 2005. február 14. előtt birtokában lévő, illetve az illetékes hatóságoknak csupán ezt az időpontot követően birtokába kerülő információkat.
- 36 Következésképpen a Bíróságnak a feltett kérdésekre a 2003/4 irányelv alapján kell válaszolnia, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kéri.

Az első kérdésről

- 37 A 2003/4 irányelv 2. cikke felsorolja azokat a különböző információkategóriákat, amelyek környezeti információnak minősülnek, amelyre az uniós jog értelmében az említett irányelv által meghatározott hozzáférhetőségi rendszer vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett első kérdés következtésképpen lényegében annak

meghatározására irányul, hogy az olyan információk, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, beletartoznak-e ezen kategóriák valamelyikébe.

- 38 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat megtagadja olyan szermaradványokra irányuló tanulmányok és a szántóföldi kísérletekre vonatkozó jegyzőkönyvek hozzáférhetővé tételét, amelyeket a 91/414 irányelv hatálya alá tartozó valamely termék engedélyének a meghosszabbítására vonatkozó eljárás keretében bocsátottak rendelkezésre. Ezen utóbbi irányelv elfogadásakor az uniós jogalkotó – amint az az említett irányelv negyedik preambulumbekzdéséből következik – többek közt megállapította, hogy a növényvédő szerek előnytelen hatással lehetnek a növénytermesztésre, és alkalmazásuk az emberekre, az állatokra és a környezetre nézve kockázatos vagy veszélyes lehet különösen akkor, ha hatósági vizsgálat és engedélyezés nélkül kerülnek forgalomba, vagy ha helytelenül használják azokat.
- 39 Következésképpen vitathatatlan, hogy a megtámadott határozat által érintett információk, melyek valamely növényvédő szernek az élelmiszereken található szermaradványaira vonatkoznak, olyan engedélyezési eljárás keretébe illeszkednek, amelynek a tárgya éppen az emberekre, az állatokra és a környezetre fennálló kockázatok és veszélyek megelőzése. Ezért ezek az információk, amint az a 2003/4 irányelv 2. cikke 1. pontjának f) pontjából következik, önmagukban vonatkozhatnak az emberi egészség és biztonság állapotára, ideértve adott esetben az élelmiszerlánc szennyeződését is.
- 40 E 2. cikk 1. pontjának f) pontja értelmében azonban az ilyen jellegű információk csak akkor tartoznak a 2003/4 irányelv hatálya alá, ha az emberi egészségi állapotra és a biztonságra, valamint az élelmiszerlánc szennyeződésére, amelyeket az információk érintenek, az említett 2. cikk 1. pontjának a) pontjában említett környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül az ugyanezen 2. cikk 1. pontjának b) vagy c) pontjában említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.

41 A 2003/4 irányelv 2. cikke 1. pontjának a) pontja olyan környezeti elemeket említ, mint a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a föld, a tájkép és a természetes környezet, beleértve a vizes élőhelyeket, a part menti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást. Ami e 2. cikk 1. pontjának b) pontját illeti, e pont olyan tényezőket említ, mint például a különböző anyagok, a hulladék, a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezetnek a 2. cikk 1. pontjának a) pontjában említett elemeire.

42 A jelen ügyben a növényvédő szereknek a salátához hasonló zöldségekben, vagy zöldségek felületén való jelenlétére vonatkozó információk rendelkezésre bocsátása tehát azáltal, hogy lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy az MRL-t mely értékben rögzítették, azon kockázatok korlátozását célozza, hogy a biodiverzitás egy összetevője módosuljon, és e szermaradványok többek közt a talajon és a talaj alatti vizekben elterjedjenek. Az ilyen információk, még ha maguk nem is tartalmaznak közvetlen értékelést az e szermaradványok által az emberi egészségre gyakorolt hatásokra vonatkozóan, olyan környezeti elemekre vonatkoznak, amelyek azt e szermaradványok túlzott jelenléte esetén módosíthatják, és éppen ennek ellenőrzésére vonatkoznak az említett információk.

43 E körülmények között az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „környezeti információnak” a 2003/4 irányelv 2. cikkében foglalt fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba beletartoznak azok az információk is, amelyeket a növényvédő szer engedélyezése vagy engedélyének meghosszabbítása iránti nemzeti eljárás keretében valamely, az élelmiszerekben vagy italokban található peszticid, annak összetevője vagy bomlásterméke határértékének megállapítására tekintettel nyújtottak be.

A második kérdéstről

- 44 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 91/414 irányelv 14. cikkének rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a 2003/4 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek ezáltal nem sérülnek.
- 45 Először is meg kell állapítani, hogy a 91/414 irányelv 14. cikkének második bekezdése meghatározza azon dokumentumok és információk listáját, amelyek nem kezelhetők bizalmasan. Ezek között szerepel az ötödik francia bekezdésben az „olyan kísérletek eredményeinek összefoglalása, amelyek az anyag vagy a szer hatékonyságának és emberekre, állatokra, növényekre és környezetre ártalmatlan voltának megállapítására szolgáltak”. Következésképpen az olyan helyzetben, mint amely az alapügy tárgyát képezi, a Bayer által a 91/414 irányelv 14. cikkének első bekezdése alapján kért bizalmosság védelme terjedelmének a meghatározása előtt az illetékes nemzeti hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy az érintett információk és dokumentumok nem szerepelnek-e azon információk és dokumentumok között, amelyeket az e 14. cikk második bekezdésében foglalt lista felsorol.
- 46 A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy a környezeti információhoz való hozzáférés feltételeit először a 90/313 irányelv határozta meg, amelyet a 2003/4 irányelv 2005. február 14-től hatályon kívül helyezett.
- 47 A 91/414 irányelv 14. cikke előírta azt az elvet, amely szerint a forgalombahozatali engedélyt kérelmezők kérhetik, hogy az általuk benyújtott, ipari vagy kereskedelmi titoknak minősülő információk bizalmasak maradjanak, „a 90/313 irányelv előírásainak sérelme nélkül”. Ezen utóbbi irányelv 3. cikke előírta, hogy a tagállamok

megtagadhatják a környezethez kapcsolódó információhoz való hozzáférést, ha az kereskedelmi és ipari titkot érint.

- 48 A 90/313 irányelvnek a 2003/4 irányelv lépett a helyébe, amelynek 4. cikke az ipari és kereskedelmi titokra vonatkozóan kevésbé szigorú védelmet írt elő, mint a 91/414 irányelv és a 90/313 irányelv említett rendelkezései együttesen, mivel a környezeti információ hozzáférhetővé tételére vagy annak megtagadására vonatkozó döntéshez előírja, hogy a hozzáférhetővé tétel által szolgált közérdeket mérlegelni kell a hozzáférés megtagadása által szolgált érdekhez viszonyítva.
- 49 Ebben az összefüggésben meg kell állapítani, hogy 2005. február 14-től a 2003/4 irányelv 11. cikkének kifejezett rendelkezései értelmében a 91/414 irányelv 14. cikkét úgy kellett tekinteni, mint amely már nem a 90/313 irányelvre, hanem a 2003/4 irányelvre hivatkozik. A 2003/4 irányelvnek az erre vonatkozó mindenfajta ellenkező rendelkezése hiányában ugyanis teljes mértékben hatályosnak kell tekinteni a 91/414 irányelv 14. cikke általi, immár a 2003/4 irányelvre vonatkozó hivatkozást.
- 50 Következésképpen az említett 14. cikket úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok és a Bizottság a 2003/4 irányelv rendelkezéseinek sérelme nélkül biztosítják a növényvédőszer forgalombahozatali engedélyét kérelmezők által benyújtott, ipari és kereskedelmi titkokat tartalmazó adatok bizalmas kezelését, ha azt a kérelmező úgy kívánja, és a tagállamok vagy a Bizottság annak érdekeltek általi igazolását elfogadja.
- 51 Következésképpen az olyan helyzetben, mint amely az alapügy tárgyát képezi, az érintett tagállamnak a benyújtott adatok bizalmas kezelése iránti kérelmet elbíráló illetékes hatósága köteles arra, hogy a kérelmet az említett 14. cikkben előírt feltételek tiszteletben tartásával kezelje, és e kezelés – amennyiben a hatóság elé egy egyébként ugyanazon információhoz való hozzáférés iránti kérelmet terjesztenek – nem

vezethet ahhoz, hogy e hatóság tévesen értelmezze az immár a 2003/4 irányelv alapján rá háruló kötelezettségeket.

- 52 Az említett kötelezettségek a 2003/4 irányelv 4. cikkének rendelkezéseiből következnek. E rendelkezések – a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információk kivételével – lehetővé teszik a tagállamok számára annak előírását, hogy a környezeti információ kérése elutasítható, ha az említett információ hozzáférhetővé tétele hátrányosan befolyásolná az üzleti titkot vagy üzemi titkot, amennyiben e jelleget nemzeti vagy uniós jogszabály írja elő. E rendelkezések ugyanakkor azt is előírják, hogy a megtagadás alapját megszorítóan kell értelmezni, minden egyes esetben figyelembe véve a hozzáférhetővé tétel által szolgált közérdeket, valamint azt is előírják, hogy az egyes esetekben a hozzáférhetővé tétel által szolgált közérdeket mérlegelni kell a megtagadás által szolgált érdekekhez viszonyítva.
- 53 E körülmények között, ha az illetékes hatóságnak olyan környezeti információhoz való hozzáférés iránti kérelmet kell elbírálnia, amelyet a növényvédő szer forgalombahozatali engedélyét kérelmező nyújtott be, és amelynek esetében a 91/414 irányelv 14. cikke értelmében az ipari vagy kereskedelmi titokként történő védelem iránti kérelem a hatóság számára igazoltnak látszik, e hatóság mégis köteles helyt adni ez ezen információkhoz való hozzáférés iránti kérelemnek, ha az információk a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatosak, vagy ha egyéb esetekben a hozzáférhetővé tétel által szolgált közérdek előbbre valónak tűnik, mint a hozzáférés megtagadása által szolgált érdek.
- 54 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy – amennyiben az olyan helyzet, mint amely az alapügy tárgyát képezi, nem tartozik a 91/414 irányelv 14. cikkének második bekezdésében felsorolt esetek közé – az említett 14. cikk első bekezdésének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azok csak

annyiban alkalmazhatók, amennyiben a 2003/4 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek ezáltal nem sérülnek.

A harmadik kérdésről

- 55 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 2003/4 irányelv 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a környezeti információ hozzáférhetővé tétele által szolgált közérdek és a hozzáférés megtagadása által szolgált egyéni érdek ezen rendelkezésben előírt mérlegelését az illetékes hatóság előtti minden egyes esetben külön-külön kell-e elvégezni, vagy az a nemzeti jogalkotó által elfogadott általános intézkedés szintjén is meghatározható.
- 56 E tekintetben meg kell állapítani, hogy magának a 2003/4 irányelv 4. cikkének a szövegéből következik, hogy az uniós jogalkotó azt írta elő, hogy a fennálló érdekek mérlegelésének minden egyes esetben meg kell történnie.
- 57 Sem a 91/414 irányelv 14. cikkének rendelkezései, sem a 2003/4 irányelv semmilyen más rendelkezése nem vezet arra a következtetésre, hogy a fennálló érdekeknek az utóbbi irányelv 4. cikke által előírt mérlegelése az érdekek minden egyes esetben történő vizsgálatától eltérő más intézkedéssel helyettesíthető.
- 58 Ez a körülmény ugyanakkor nem akadályozza, hogy a nemzeti jogalkotó általános jellegű rendelkezés útján meghatározza azokat a kritériumokat, amelyek lehetővé teszi a fennálló érdekek ezen összehasonlító értékelésének a megkönnyítését, de csak abban az esetben, ha e rendelkezés nem mentesíti az illetékes hatóságokat az alól,

hogy ténylegesen elvégezzék a 2003/4 irányelv alapján előterjesztett, környezeti információhoz való hozzáférés iránti kérelem keretében eléjük kerülő minden egyes eset vizsgálatát.

- 59 A fenti megfontolásokból következik, hogy a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/4 irányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a környezeti információ hozzáférhetővé tétele által szolgáltat közérdek és a hozzáférés megtagadása által szolgáltat egyéni érdekek ezen rendelkezésben előírt mérlegelését az illetékes hatóság előtti minden egyes esetben el kell végezni, még ha a nemzeti jogalkotó általános jellegű rendelkezés útján meg is határoz olyan kritériumokat, amelyek lehetővé teszik a fennálló érdekek ezen összehasonlító értékelésének a megkönnyítését.

A költségekről

- 60 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A „környezeti információnak” a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkében foglalt fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba beletartoznak azok

az információk is, amelyeket a növényvédő szer engedélyezése vagy engedélyének meghosszabbítása iránti nemzeti eljárás keretében valamely, az élelmiszerekben vagy italokban található peszticid, annak összetevője vagy bomlásterméke határértékének megállapítására tekintettel nyújtottak be.

- 2) Amennyiben az olyan helyzet, mint amely az alapügy tárgyát képezi, nem tartozik a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i 91/414/EGK tanácsi irányelv 14. cikkének második bekezdésében felsorolt esetek közé, az említett 14. cikk első bekezdésének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azok csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a 2003/4 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek ezáltal nem sérülnek.

- 3) A 2003/4 irányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a környezeti információ hozzáférhetővé tétele által szolgált közérdek és a hozzáférés megtagadása által szolgált egyéni érdek ezen rendelkezésben előírt mérlegelését az illetékes hatóság előtti minden egyedi esetben el kell végezni, még ha a nemzeti jogalkotó általános jellegű rendelkezés útján meg is határoz olyan kritériumokat, amelyek lehetővé teszik a fennálló érdekek ezen összehasonlító értékelésének a megkönnyítését.

Aláírások